

متأخر، تاریخ رسمی ایران به حساب می آید
معنای اصلی خدی (خوتایی) در زبان فارسی
یکباره مشرک نماد بنا بر این خوتای یعنی شاه
و نامک هم همانست که امروز مانند بسیاری از
کلمات بملووی کاف حذف شده و با الحاق هاء
حرکت، نامه نگار شده می شود پس خوتای نامک
محاظ شاهنامه است. این کتاب روایات
و داستانهای ملی، مذهبی، اخلاقی و حقایق
تاریخی را ج به اغلب شاهان ساسانی آورده
و به هم آمیخته بود.

عنوان خدی نامه در بسیاری از کتابها
قدیم اسلامی آمده است، از جمله الفهرست ابن
ندیم، تاریخ هجره (صفحه ۱۰۱) 'التنبیه محمودی'
البدایه و النهایه مقدسی و تاریخ بلخی از میان
کتابهای بازمانده به زبان بملووی، بندهشن تنها
کتابی است که موفقی احتمالاً از خدی نامه
استفاده کرده است. تدوین کنندگان خدی نامه
از منابع سریانی هم مثلاً درباره اسکندر استفاده
کرده اند در تنبیه و تنظیم این کتاب در ایران
شاهی، مودان و فاندانهای بزرگ ساسانی
نقش داشته اند.

فردوسی از شاهنامه ^{بنظری}
استفاده کرده و شاهنامه ابو منسوری که به نثر
بود منابع خدی نامه دیگر کتب حماسی و
تاریخی ایران استفاده شده است. داستانها و
اسطوره های کهن هند و ایرانی و اقوام ایرانی
که در آنها شرح افعال قومها، قدیم و کهن
های قبایل گوناگون و دخالت خدا به طرفداران
از پرستندگان و غیره آمده بوده است
در خدی نامه تفاوتی میان پادشاهان
امپاطیری و پادشاهان کلاما تاریخی شده است

خدای نامه از نظر مشابه به سه بخش تقسیم شده است. بخش اول از رفتن چغان و ظهور نخستین پادشاه تا جنگ بزرگ کینجرو و افراسیاب، که سرشت و پیشینه اساطیری دارد، بخش دوم از طهراس تا حمله اسکندر که همیشه در روایات و داستانهای تاریخی زردشتی دارد، این بخش نیز حقیقت تاریخی ندارد. بخش سوم از اسکندر تا مرگ یزدگرد سوم که منشا آن در تقابلهای سنت تاریخ نویسی ساسانیان است. این بخش که قسمت اعظم آن تاریخ و داستانهای منسوب به شاهان ساسانی است در پیرو گرفته مفصلترین بخش خدای نامه بوده است.

آیین نامک - آیین نامه معنی مسکوطی داشته

و مجموعه آیین و آداب جنگ 'شکر کشتی' شیراندازی چوگان بازی 'پیش گوئی' اندرزهای شاهان در شامل بوده است. این کتاب بنا به گفته مسعودی در 'التنبیه و الاشراف' 4 چند هزار صفحه بوده. قسمتهای از این کتاب در نامه تنبیه کتاب همزه و جوامع الحکایات عوفی منعکس می باشد. گاهنامه قسمتی از آن بوده است. مسعودی چهار کتاب گاهنامه که خودای نامک آیین نامک و کتاب نقشهای شاهان ساسانی را مهمترین مدبر و ماخذ خود ساسانی می دانند آیین نامک به توسط ابن مقفع به عربی ترجمه شده و این قتیبه در عهدن الاخبار و مسعودی در مروج الذهب و تعالی در 'تذکره اخبار ملوک الفرس و سمرقند' و شرح مختصری از آن در 'میزبان نامه' آمده است. در حال این کتاب اطلاعات و خصوصیات جالبی اثر تشکیلات دولت ساسانی و قبل از وی و رموز چهار اندازی و جنگاوری و اندرزها به دست می آید.